

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh cư sĩ

Bài thứ 15

[Kính chào các bạn đồng học!

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta vừa kết thúc nội dung “Trí tuệ không học từ chân lý tương đối”, vậy thì trí tuệ cần học ở đâu?

Bây giờ chúng ta sẽ tiếp tục nội dung thứ hai:

Hai là: Trí tuệ phải học từ trí tuệ Thánh hiền, đó là chân lý tuyệt đối.

Vì sao gọi là chân lý tuyệt đối ? Vì mãi mãi không thay đổi theo thời gian cũng như không gian, gọi là siêu việt thời không.

Chúng ta bắt đầu nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Văn hóa xưa đã trải qua mấy ngàn năm nhân loại cùng đồng ẩn chứng, những gì nói ra đích thực đều là chân lý không hư dối. Trí tuệ của Thánh hiền là siêu việt cả thời gian cùng không gian.

1. Siêu việt thời gian

Chúng ta thử xem qua, bốn đến năm ngàn năm trước làm người phải tận hiếu, bốn đến năm ngàn năm sau có cần phải nói hiếu không? Rất cần, cho nên siêu việt thời gian.

2. Siêu việt không gian

Người Trung Quốc cần hiểu. Vậy người nước ngoài thì sao?

Xin hỏi người nước ngoài nghe đến giáo dục hiểu đạo, nội tâm của họ sẽ như thế nào? Họ nghe rồi thì rất hoan hỷ vì “Nhân chi sơ, tính bản thiện”.

[Cho nên, cuốn sách “Hành trình về phương Đông” của tác giả là Baird T. Spalding, dịch giả là Nguyễn Phong. Ai là người quay về? Là giáo sư người Anh quay trở về phương Đông để họ tìm lại những triết học và cội nguồn của phương Đông thì lúc đấy họ mới bừng tỉnh, là những cái mà chúng ta đang nhận biết đây, các cái chúng ta cho là khoa học đây thì đã đi rất chậm và cách rất xa so với những triết lý của phương Đông cổ chúng ta.]

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Chúng tôi ở Úc Châu thành lập lớp Đệ Tử Quy. Vì là một đất nước lễ giáo cho nên khách ngồi phía trước, chúng tôi ngồi phía sau. Đệ Tử Quy có rất nhiều câu kinh, đều là căn cứ vào đức hạnh của Thánh hiền nhân mà nói ra. Thí dụ nói “**Thần tắc tĩnh, hôn tắc định**” (có nghĩa là: “**Sáng phải tĩnh, tối phải định**”) thì Chu Văn Vương làm được rồi.

[Chu Văn Vương là ai ạ? Ông sinh năm 1090 TCN – mất năm 1050 TCN, ông là người đã xây nền móng triều đại nhà Chu trong lịch sử Trung Quốc.]

Ông hàng ngày vào thăm cha. Lúc ấy cha bị ốm, nên sáng nào ông cũng vào hỏi thăm cha, tối nào ông cũng vào hỏi thăm cha.]

“**Đông tắc ôn, hạ tắc thanh**” (tức là: **Đông phải ấm, hạ phải mát**) thì Hoàng Hương thời Đông Hán làm được rồi.

[Hoàng Hương là ai ạ? Ông sinh vào đời Đông Hán, năm lên 9 tuổi thì mẹ chết, thương khóc thảm thiết.]

Sáng nay vừa nói: mẹ mất sớm còn cha, “quạt nồng, ấp lạnh” tức là vào mùa hè oi bức thì Hoàng Hương vào quạt cho cha. Mùa đông lạnh giá thì Hoàng Hương lại chui vào trong chăn ủ cho nó ấm, lấy cái hơi ấm đấy rồi mới để cha vào nằm.

Trong làng ai cũng khen là người có hiếu. Quan thái thú quận ấy thấy Hương là người con hiếu thảo, liền làm sớ tâu lên vua Hán ban cho Hương tám biển chữ vàng là “người con hiếu hạnh”.

Cho nên những người này là những người thành tựu.

Nhà Chu thì kéo dài hơn 800 năm, lâu nhất trong lịch sử phong kiến của Trung Quốc. Còn Hoàng Hương thì về sau cũng được bổ nhiệm làm quan, cũng nổi tiếng vì chữ “hiếu”.

Sáng nay vừa nói với các bạn, Đường Thái Tông vì sao ông làm được vua? Cũng bởi vì ông đối với cha mẹ rất là có hiếu. Ông biết đến là: Ngày sinh nhật này ta không ham vui vì vào ngày này mẹ ta sống dở chết dở, suýt chết. Ngày sinh nhật này ta cũng không nên ham vui là bởi vì từ ngày đấy về sau là mẹ ta “nhường khô nằm ướt”, rồi tất cả đều nhường cho ta hết, “nuốt đắng nhả ngọt” cho con. Và cuối cùng là gì nữa? Ngày sinh nhật này ta không ham vui vì “ta thì vợ con sung sướng, chăn ấm nệm êm, mẹ cha ta không biết thác sinh về nơi nào?”. Chính vì ông có tâm hiếu đấy cho nên ông mới làm vua, mà vị vua anh minh nổi tiếng của lịch sử phong kiến Trung Quốc.

Đó ạ, cho nên mới nói là học thuyết của Thánh hiền đấy ạ, siêu việt không gian, tất cả các nước đều công nhận, đều thấy tốt đều thấy hay cả; siêu việt thời gian, thời nào cũng thấy như thế cả.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Cho nên ngay trong mỗi lúc lên lớp, mỗi lần giảng kinh đều đem những câu chuyện này tường thuật lại rõ ràng. Chúng tôi ngồi ở phía sau đều nhìn thấy những người Úc Châu bản địa gật đầu lia lịa.

Chúng tôi cũng rất hiếu kỳ, muốn xem họ gật đầu như vậy là họ đang nghĩ việc gì. Khi học xong cùng ngồi lại nói chuyện, những người bạn Úc Châu liền nói:

- Làm người phải nên như thế, làm người phải nên như vậy!

Cho nên “Tâm hiếu” siêu vượt thời gian, siêu vượt không gian. CHÂN LÝ NHƯ VẬY MỚI ĐÁNG ĐƯỢC CHÚNG TA DÙNG SINH MẠNG NGẮN NGỦI CỐ GẮNG MÀ TRUY CẦU.

Khi chúng ta thật sự có lý trí thì sẽ chọn lựa đúng.

[Xin nhắc lại học thuyết Không - Mạnh tại Mỹ:

*Mặc dù năm 2017, tổng thống Mỹ Donald Trump muốn đóng cửa tất cả các Viện Không Tử tại Mỹ. Tuy nhiên, người phát ngôn Bộ Quốc phòng Maxwell cho biết: “Sau khi xem xét, Bộ Quốc phòng Mỹ tin rằng **nếu đóng cửa các Viện Không Tử** trong các trường đại học, sẽ **không phù hợp với lợi ích quốc gia**”.*

Như vậy là vượt lên cả không gian (tức là khắp thế giới công nhận lợi ích), vượt lên cả thời gian (từ ngàn đời xưa đến nay đều được duy trì và tồn tại).

Do đó có thể thấy nếu học thuyết Không - Mạnh thực sự không có lợi ích cho các quốc gia trên thế giới thì chắc chắn Nho giáo đã bị diệt vong từ lâu rồi.

Với Việt Nam, năm 2009 là thành lập Viện Không Tử thôi, chứ còn bạn biết là bạn vào khắp các ngôi chùa của Việt Nam, tượng Không Tử ở bên đề rõ ràng Đức Thánh Không.

Ngay ở chỗ Văn Miếu Quốc Tử Giám là trường đại học đầu tiên của Việt Nam cũng có tượng Không Tử từ thời nhà Lý ông đã xây dựng rồi.

Nếu không có cái tốt, không có cái hay, không có cái siêu việt thời gian, không gian đến như vậy thì làm gì có chuyện chúng ta mang ra phổ cập khắp cả nước, mà lại mấy ngàn năm rồi nữa chứ.

Vâng ạ! Chương I: “Gia đình muốn hạnh phúc phải giáo dục đạo đức cho con cái” chúng ta kết thúc ở đây.

Bây giờ trước khi chuyển sang chương 2 chúng ta sẽ ôn tập toàn văn chương 1. Chương này có 4 nội dung lớn:

- 1. Hạnh phúc là gì?*
- 2. Làm thế nào để có hạnh phúc?*
- 3. Học vị cao cuộc sống có hạnh phúc?*
- 4. Giáo dục đạo đức là đường đến hạnh phúc.*

Chúng ta bắt đầu ôn tập:

Mục I. HẠNH PHÚC LÀ GÌ? Là tâm hoan hỷ an lạc.

Mục II. LÀM THẾ NÀO ĐỂ CÓ HẠNH PHÚC? Là do lựa chọn đúng.

• **Thứ nhất:** Nói về các loại chọn lựa có 2 loại: Chọn lựa mang tính thời điểm và chọn lựa mang tính lâu dài cả đời.

Nói về chọn lựa mang tính thời điểm: Gồm có chọn việc này, chọn người này, chọn vật này, và các loại chọn lựa khác như là: chọn lựa nhanh chậm, khinh trọng. Cho nên mới nói nhân sinh từng giây từng phút đều đang chọn lựa.

Trong đó chọn người là rất quan trọng, đó là ngay từ nhỏ đã phải chọn bạn tốt, lớn lên đi làm thì phải chọn lãnh đạo tốt, và khi tìm bạn đời thì phải chọn được vợ chồng tốt.

• **Thứ hai:** Chọn lựa đúng cho cuộc sống là gì? Là giáo dục đạo đức cho con cái

- Phương pháp giáo dục? “Thân giáo” - Cha mẹ làm gương.
- Giáo dục cái gì? Giáo dục thái độ làm người, làm việc.

Bạn nhớ nhé:

- Thái độ làm người là: Hiếu, Đễ, Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín.
- Thái độ làm việc là gì ạ? Thành thật, Khiêm hạ, Nhẫn nại và Có trách nhiệm.
- Nội dung giáo dục là gì? Nói một câu tổng quát là dạy trẻ làm thiện.

Cho nên chọn lựa mang tính chất thời điểm ngắn hạn là “làm thiện”, chọn lựa mang tính chất lâu dài cả đời là “dạy con cái làm thiện”.

Kết luận: Đường đến hạnh phúc là chọn lựa đúng.

Vậy nếu tôi không chọn giáo dục cho con cái thái độ làm người, làm việc mà tôi chọn cho con tôi học hành thật giỏi, thì cuộc sống của chúng

cũng phải là hạnh phúc chứ? Vì chúng có tấm bằng xịn này, có bằng xịn thì có công việc tốt này, có thu nhập cao này, cuộc sống của chúng chẳng phải là đầy đủ, hạnh phúc sao? Và cha mẹ cũng được nhờ.

Tại sao lại bảo rằng: điều cần thiết nhất cho cuộc sống của chúng cũng như của cha mẹ chúng là giáo dục đạo đức mà không phải là bằng cấp?

Chúng ta sẽ chuyển sang ôn tập:

Mục III. “HỌC VỊ CAO” CUỘC SỐNG CÓ HẠNH PHÚC?

Thứ nhất: *Hướng tới “Học vị cao” là hướng đến đâu?*

Hướng tới đâu hả các bạn? Là hướng về đến “Danh, Lợi”.

Cho nên chúng sẽ không hạnh phúc vì thường phiền não. Vì sao thế?

- Vì chúng luôn sợ được, sợ mất,*
- Cho nên chúng luôn muốn đạp lên người khác để giành cho mình phần thắng.*

Thứ hai: *Kết quả của “Chủ nghĩa học vị” là gì ?*

- 1. Năng lực tiếp xúc thấp*
- 2. Tấm lòng bao dung không có*
- 3. Bản thân không dễ tìm việc làm - Vì không biết “cúi” xuống*
- 4. Lãnh đạo cũng không dùng, vì 2 lý do:*

- Vì không biết làm người, chúng không sống được hòa thuận*
- Và chúng không có trách nhiệm.*

Tôi xin chia sẻ thêm về những người có học vị cao, thông minh thì họ đối với cha mẹ thế nào?

Bài sau thầy có ví dụ một cái là nói câu chuyện về Lão Tử. Một vị quan có hỏi Lão Tử rằng:

- Có hai người con trai thì tôi nên chọn con nào?*

Lão Tử bảo:

- Rất đơn giản, ông lấy một cái gói tiền ông đưa cho người con cả, bảo “đây, anh chỉ cần đánh cha anh một cái, đánh nhẹ thôi, gói tiền này thuộc về anh”.

Người con cả thì hiền lành chất phác: “Không, không, tôi không dám!”.

Ông lại đưa cho người con thứ hai thông minh, có học. Ông bảo là:

- Anh đánh cha anh một cái nhẹ thôi, đánh cha anh một cái, gói tiền này thuộc về anh.

Sẵn sàng đánh ngay.

Sau đấy thì Lão Tử nói với vị quan:

- Vậy thì ông đã biết rồi đấy, ông chọn ở với con nào?

Đây là câu chuyện từ thời Lão Tử, nhưng mà cái thời này thì sao? Thầy Thái kể lại là “con càng học cao, càng tự tư, càng bỏ bố mẹ”. Thầy Thái kể ra: có một gia đình ấy có mấy người con, có mỗi người con cả là coi như không có thành tựu gì về học hành cả, còn đằng sau toàn đại học, tiến sĩ, thạc sĩ. Nhưng mà rồi cuối cùng bố mẹ dựa vào ai vậy? Lại dựa vào cái người con hiền lành, không có học kia kìa.

Cho nên bạn càng dạy chúng theo chủ nghĩa học vị thì chúng sẽ càng tự tư. Khi đã tự tư, tự tư tức là gì? “Tư” là nghĩ đấy, chỉ có nghĩ cho mình mình thôi, thì không bao giờ chúng nó nghĩ đến bạn.

Tôi vẫn nói là bây giờ các bạn chưa cảm nhận được điều đấy, có thể các bạn ốm đau, các bạn chỉ có chốc nhát một lúc là các bạn khỏi, chưa cảm nhận được. Khi nào thật sự các bạn quy xuống không làm được gì và từ đấy đến lúc chết các bạn không làm được gì, như cái bài thơ “Gửi con yêu dấu”:

*“Cũng có khi con thường tức giận
Vì giờ đây cha mẹ ăn đậu ở nhờ”.*

Bạn coi là lúc đấy cha mẹ ăn đậu ở nhờ, bạn sẽ rất khó chịu nếu như bạn không được học đạo Thánh hiền. Tấm lòng bao dung không có, càng học cao càng tự tư, hết con tiến sĩ khoe um lên “con tôi thông minh, con tôi tiến sĩ, con tôi học nước ngoài về...”, càng như thế nó càng bỏ bạn.

Chúng ta ôn tập tiếp:

Thứ ba: Học vị cao có được tin dùng không?

Không được, vì chúng thiếu 4 tố chất dẫn đến thành công, đó là: (1) Thành thật, (2) Khiêm hạ, (3) Trách nhiệm, và (4) Tính nhẫn nại.

Thứ tư: Phương Tây chọn nhân sự thế nào?

- Trước kia họ chỉ chú trọng đến “tài”, không để ý đến “đức”. Hậu quả là ăn cắp, ăn trộm, biển thủ.

- Vậy hành xử của họ khi xảy ra vấn đề này như thế nào? “Cắt bỏ”.
- Hiện nay họ đã nhận thấy phải giáo dục đạo đức, đức hạnh cho công nhân là rất quan trọng. Nhưng họ lại dùng tiền để giáo dục đạo đức, đức hạnh nên không hiệu quả?
- Vậy theo bạn, đã học rồi ă, thì phải dùng gì để giáo dục hã các bạn? Vâng ă. Dùng thân giáo, lấy mình làm gương.

Mục IV. GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC LÀ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

- **Thứ nhất:** Trọng tâm giáo dục là gì? Dạy trẻ nhỏ làm thiện.
- **Thứ hai:** Phương pháp giáo dục là gì? “Thân giáo” - Lấy mình làm gương.
- Bài học “Thân giáo” dạy trẻ ý nghĩa đích thực ngày sinh nhật của một cô giáo Thẩm Quyến chúng ta đã nghe qua.
- **Thứ ba:** Giáo dục bắt đầu từ khi nào? Cầm gốc từ nhỏ, càng sớm càng tốt.
- **Thứ tư:** Dạy trẻ làm thiện thì học ở đâu? Từ học thuyết Thánh hiền.
- **Thứ năm:** Muốn dạy con cha mẹ phải có trí tuệ.

Vì sao thế? Vì chọn lựa của cha mẹ thì ảnh hưởng đến cuộc đời con. Cho nên chọn lựa của cha mẹ, muốn cho con hạnh phúc thì chọn lựa phải đúng, phải chuẩn.

- Nhưng muốn chọn lựa đúng chuẩn thì phải có trí tuệ.
- Vậy thì: muốn có trí tuệ phải học.
- Vậy học từ khi nào, học bao lâu? Càng sớm càng tốt, và học suốt đời, cho đến khi nào thành Thánh, thành Hiền.
- Trí tuệ học ở đâu?

Một là: Không học trí tuệ từ “chân lý tương đối”. Tức là sao ạ? Tức là:

- 1- Không học từ trong sách vở thế gian - Vì sách vở có hay, có dở;
- 2- Không học từ sự hiểu biết của cha mẹ - Vì hành vi của cha mẹ có đúng, có sai;
- 3- Không học từ các nội dung khác như truyền hình và Internet - Vì các nội dung trên các phương tiện thông tin đại chúng truyền hình, internet này cũng có những nội dung tốt, và cũng có những nội dung xấu;

Đặc biệt trong thời đại hiện nay, Internet cũng như truyền hình, như Hoà thượng gọi là gì ạ? Là “Đại ma vương”. Vì sao thế ạ? Vì toàn dạy con người ta sắc, tình, bạo, dục.

- 4- Không học từ người nhiều tuổi, nhiều kinh nghiệm - Vì kinh nghiệm cũng có kinh nghiệm xấu, cũng có kinh nghiệm tốt.

Hai là: Phải học trí tuệ từ Thánh hiền - Vì đây là Chân lý tuyệt đối.

Vì sao gọi là chân lý tuyệt đối? Vì siêu việt thời không, có nghĩa là

- 1- Siêu việt thời gian; và
- 2- Siêu việt không gian

Phần ôn tập chương I đã hết. Nói đi nói lại thì bạn chỉ cần nhớ mấy ý sau thôi:

- Đường đến hạnh phúc là gì hả bạn? Là gì ạ? Lựa chọn đúng.
- Muốn chọn lựa đúng thì phải sao ạ? Phải có trí tuệ.
- Muốn có trí tuệ thì phải sao ạ? Phải học.
- Học ở đâu ạ? Vâng ạ: Giáo huấn của Thánh hiền.

Vì sao phải học ở giáo huấn của Thánh hiền? Vì giáo huấn Thánh hiền là “siêu việt thời không”. Vì sao lại “siêu việt thời không”? Vì đây chính là “đạo đức”, mà đạo đức lại là pháp tắc đại tự nhiên.

Không cần học đạo đức, chỉ cần bằng cấp cao là cuộc sống hạnh phúc có phải không? Không phải.

Không hạnh phúc vì sao? Tiền nhiều chưa chắc đã hạnh phúc; bằng cấp cao cũng khó có việc vì bản thân không biết “cúi xuống” và lãnh đạo cũng không dùng vì không biết làm người.

- Học cái gì hả bạn? Học làm thiện.
- Học từ bao giờ ạ? Cắm gốc từ nhỏ. Đấy, học từ thai giáo.
- Học bao lâu ạ? Học suốt đời. Vâng ạ.
- Ai học? Ta, con cái ta đều phải học.
- Ai dạy? Ta dạy, dạy bằng cái gì ạ? Thân giáo - lấy mình làm gương.

Hết chương 1.

Bây giờ chúng ta sẽ tiếp tục chuyên mục:

TRAO ĐỔI CÙNG ĐỒNG HỌC: Muốn chọn lựa đúng phải có trí tuệ

Muốn có trí tuệ phải học và chúng ta đã đi đến “Không những học đạo đức tốt mà cũng phải học văn hóa cũng tốt”. Để các bạn thấy trí tuệ quan trọng như thế nào trong cuộc đời, hôm nay chúng ta sẽ đi đến bài 2:

Phạm Lãi giàu nhất đất Đào không cứu nổi con

Phạm Lãi là một tướng tài của nước Việt ở Trung Hoa thời Xuân Thu Chiến Quốc. Phạm Lãi theo phò vua nước Việt là Câu Tiễn, lập được nhiều công lớn, giúp Câu Tiễn đánh thắng vua Ngô là Ngô Phù Sai.

Không những giành lại được nước Việt mà còn đánh thắng cả vua nước Ngô, lấy được cả nước Ngô. Chúng ta vẫn biết cái tích Phạm Lãi với ai? Tây Thi, vâng ạ, người đẹp “ngiêng nước nghiêng thành”.

Sau khi Câu Tiễn đã bình định được nước Ngô, Phạm Lãi thấy con người thật của Câu Tiễn. Ông cho rằng Câu Tiễn là người “Chỉ có thể chung hoạn nạn, không thể cùng hưởng yên vui”.

Vì sao ông lại nhìn thấy người thật? Vì ông có trí tuệ, còn nếu không có trí tuệ thì chỉ nhìn thấy cái trước mắt như Văn Chủng, hai người cùng với cả Việt Vương Câu Tiễn phải sang làm con tin ở bên nước Ngô. “Ném mật nằm gai”, cái câu ấy bắt đầu từ tích của Việt Vương Câu Tiễn ra đấy, ném cả phân cho vua Ngô Phù Sai mới lấy được lòng tin.

Thế sau đấy thì Ngô Phù Sai tin quá thì thả cho về, thả cho về thì lúc đấy Phạm Lãi và Văn Chủng giúp cho Việt Vương Câu Tiễn quay trở lại đánh nước Ngô và chiếm nước Ngô, lấy lại được cả nước Việt. Nhưng đến khi thắng rồi thì Phạm Lãi có nói với cả Văn Chủng rằng:

- Tôi xem ra con người Việt Vương Câu Tiễn chỉ có thể chung lúc hoạn nạn không thể chung lúc gọi là yên hưởng thái bình được đâu, nên ta nên đi thôi.

[Nhìn trước hết sự việc].

Văn Chủng bảo:

- Vừa mới ném mật nằm gai khôn khó giành được thắng lợi chưa kịp hưởng cái gì, bây giờ lại bảo đi, thôi không đi.

Con người nhìn trước được thời cuộc. Không phải như chúng ta là danh lợi làm mờ cả mắt, thế là coi như chỉ nhìn thấy cái sự gọi là để hưởng “ngũ dục, lục trần”, rồi cuối cùng là họa hại đến không hề biết và cuối cùng thì họa lạc, mất mạng.

Thế là cuối cùng Phạm Lãi bỏ đi, ông bỏ đi, theo tích là mang theo cả Tây Thi.

Sau khi ông bỏ trốn khỏi nước Việt, Phạm Lãi sang sinh sống ở nước Tề và đổi thành Chu Di Tử Bì. Nhờ tài năng trác việt của mình, Phạm Lãi lại có nhiều thành công trên quê hương mới. Ông nổi tiếng giàu có, đức độ nên vua Tề mới mời ông làm Tướng quốc. Sau này Phạm Lãi bèn trả ấn Tướng quốc, đem tất cả tài sản cho bạn bè, làng xóm, chỉ mang theo những vật thật quý, lẻn đi.

Phạm Lãi có cái tích rất nổi tiếng, ba lần gọi là “tam tụ tam tán”. Tức là ba lần ông tán tài để ông bố thí giúp cho người nghèo thì ba lần liền tài lộc đến, tụ đến, ông giàu hơn cả vua, giàu như thế cơ mà.

Cho nên chúng ta thờ thần tài mới là Phạm Lãi. Thờ hai người, một là Phạm Lãi, vâng, là biểu pháp cho gì ạ? Làm người chủ thì tâm phải rộng lượng. Người thứ hai thờ là ai ạ? Là Quan Công, là biểu pháp cái gì ạ? Làm nhân viên thì phải trung nghĩa.

Phạm Lãi dừng ở đất Đào, cho nơi đó là ở giữa thiên hạ, tiện đường đổi chác, buôn bán để làm giàu. Phạm Lãi tự gọi mình là Đào Chu Công.

Câu chuyện của Phạm Lãi các bạn sẽ còn gặp ở câu chuyện “Tái Ông thất mã”. Đào Chu Công thì có nuôi một cái con ngựa rất đẹp, rất quý. Đến khi con ngựa ấy bị mất thì tất cả hàng xóm láng giềng sang chia buồn với ông:

- Ôi! Con ngựa đáng tiền thế mà mất.

Ông bảo sao?

- Chưa chắc, biết đâu đấy lại là may, trong họa có phúc, trong phúc có họa.

Một thời gian sau con ngựa về và dắt theo một con ngựa con, mọi người bảo:

- Ôi, trời ơi! Sao ông giỏi thế?

Sang chúc mừng ông là vì ông đã nói đúng quá, không phải mất con ngựa cái mà còn mang con ngựa con tuyệt đẹp về.

Ông bảo:

- Chưa chắc.

Thế là quả y như rằng con trai của ông đem cái con ngựa đó ra cưỡi, thì cuối cùng bị con ngựa con nó đá cho một cái thì ngã bị què cẳng, cuối cùng thành thọt chân.

Mọi người lại sang chia buồn:

- Ôi, sao ông nói giỏi thế, bây giờ cuối cùng thành ra con trai bị thọt chân.

Ông bảo:

- Chưa chắc, có khi lại là phúc.

Thế là một thời gian sau khi đất nước nổi lên chiến tranh thì vua động viên tất cả các thanh niên phải đi trận để chiến tranh, một mình con ông bị thọt không phải đi, còn tất cả thanh niên đi đều chết.

Cho nên ông là người rất có trí tuệ, ông là người nhìn được thấu suốt từng con người, từng sự việc trước sau.

Đây lại nói đến Đào Chu Công. Chu Công ở đất Đào sinh được 3 người con trai, khi người con út đã lớn, người con trai thứ hai của Chu Công giết một công hầu nước Sở, đang bị giam, chờ ngày xử tử. Chu Công liền sai người con út sang Sở xem sự việc ra sao. Chu Công lấy một nghìn lượng vàng bọc vào trong túi quần áo vải thô chở bằng xe bò, định sai người con út đi.

Người con trai cả của Chu Công thấy vậy liền nói:

- Con cả trong nhà là huynh trưởng, đảm nhận coi sóc việc nhà. Nay em có tội, cha chẳng sai con, lại sai em út đi, thế con là đưa con hư à! Nhục thế này làm sao mà con sống được.

Người con cả nói rồi toan rời tự sát. Vợ Phạm Lãi thấy vậy liền nói:

- Nay ông sai thằng út đi chưa hẳn đã cứu sống được thằng thứ hai, mà trước tiên giết mất thằng cả! Biết làm thế nào?

Chu Công cực chẳng đã phải sai người con cả đi. Ông viết một phong thư gửi cho người bạn cũ là Trang Sinh và dặn người con cả rằng:

- Khi con đến thì dâng một nghìn lượng vàng này vào nhà Trang Sinh, mặc ông ta làm gì thì làm, nhất thiết không được tranh cãi với ông ta trong việc này.

Người con cả vâng lời cha dặn rồi ra đi. Đến đất Sở, Trang Sinh nhà ở kẻ ngoại thành. Người con cả phải lách lau cỏ mới tới cửa, thấy nhà có vẻ rất nghèo, trong lòng người con cả lấy làm nghi hoặc, không tin Trang Sinh có khả năng cứu mạng em mình. Tuy nhiên, người con cả cũng làm theo lời cha dặn là đưa thư và dâng lên một nghìn lượng vàng.

Trang Sinh nhận thư và một nghìn lượng vàng rồi nói:

– Thôi! Anh hãy đi ngay đi! Chớ có ở lại! Dù em anh được tha ra cũng chớ có hỏi là tại sao được tha.

Người con cả ra đi, không đến nhà Trang Sinh nữa mà ngâm ở lại, lấy của riêng mang theo đem dâng cho quý nhân có quyền thế ở Sở.

Trang Sinh tuy ở một xóm nghèo khổ nhưng cả nước đều nghe tiếng ông thanh liêm chính trực. Từ vua Sở trở xuống đều tôn ông làm bậc thầy. Nhưng con cả của Chu Công không biết ý Trang Sinh, lại cho rằng ông ta không có thể lực gì.

Trang Sinh sau khi nhận tiền rồi đến gặp vua Sở rồi nói:

- Máy hôm nay tôi có xem chiêm tinh, thấy có ngôi sao đóng ở chỗ mỗ..., cái đó có hại cho người nước Sở.

Vua Sở liền hỏi vội hỏi:

- Giờ biết làm thế nào?

Trang Sinh nói:

- Chỉ có cách dùng đức mới trị được nó.

Vua Sở nói:

- Thầy về nghỉ! Quả nhân sẽ làm theo.

Nhà vua liền sai sứ giả niêm phong ba kho tiền. Quý nhân nước Sở kinh ngạc liền về báo với người con cả Đào Chu Công rằng:

- Nhà vua sắp đại xá.

Người con cả của Chu Công hỏi:

- Làm sao biết?

- Mỗi lần nhà vua sắp đại xá thường cho niêm phong ba kho tiền. Chiều qua nhà vua đã sai sứ đi niêm phong.

Người con cả Chu Công liền nghĩ: Nếu đại xá thì em mình thế nào cũng được tha. Anh ta tiếc một nghìn vàng đem cho lão Trang Sinh, thế là mất toi, bèn lại ra mắt Trang Sinh. Trang Sinh giật mình hỏi:

- Anh chưa về ư?

Người con trưởng nói:

- Thưa vẫn chưa ạ! Trước kia vì việc thằng em, nay thằng em may mắn được hưởng lệnh đại xá, cho nên lại đây chào cụ ra về.

Trang Sinh biết ý anh ta muốn lấy lại vàng, liền nói:

- Anh vào nhà trong lấy vàng.

Người con trưởng tự vào nhà lấy vàng. Sau khi người con cả Chu Công ra về, Trang Sinh liền nói với vợ:

- Khi Chu Công đưa vàng đến, tôi định dùng số vàng này để nếu có các quan lại trong triều có nói ra nói vào về việc đại xá tù nhân thì dùng để việc lo việc cho con trai Chu Công được hoàn tất. Hơn nữa cũng là cho cha con Đào Chu Công yên tâm là tôi đã nhận giúp đỡ, để người con cả khỏi chạy chọt chỗ này chỗ khác gây náo động làm cho sự việc khó giải quyết. Khi xong việc sẽ đưa đủ lại số vàng ấy cho Chu Công.

[Thì đây Trang Sinh không muốn cho cha con Đào Chu Công phải lo lắng rồi là chạy loạn lên. Vậy thì ông nhận, ngoài ra nhận để nếu như các quan lại có ai nói gì thì mình dùng số tiền này để lo lót.]

Sau đó quả nhiên, nhiều quan lại vào yết kiến vua Sở nói:

- Đây là kế của Trang Sinh bày ra để cứu con của Chu Công, nói nhà vua sẽ sửa đức để bổ cứu. Nay ra đường, đâu đâu cũng thấy đồn rằng: Đứa con nhà giàu Đào Chu Công, giết người bị giam ở Sở, nhà nó nhiều vàng bạc đút lót cho các quan hầu nhà vua. Nhà vua không phải vì thương dân nước Sở mà xá đâu, chỉ vì chuyện con Chu Công đó thôi.

Vua Sở cả giận nói:

- Quả nhân tuy có kém đức thật, nhưng lẽ nào lại vì có con Chu Công mà ra ân.

Vua Sở liền làm án giết con Chu Công trước rồi hôm sau mới ra lệnh đại xá. Con cả Chu Công rút cuộc đưa xác em về quê nhà làm tang. Khi về đến đầu ngõ, gia nhân vội chạy vào báo Chu Công, ông điềm tỉnh mà rằng:

- Ta đã biết thế nào nó cũng giết em nó! Không phải nó không thương em nó đâu, nhưng có một điều nó không thể chịu nổi. Nó từ nhỏ đã từng chịu khổ cùng ta, thấy việc làm ăn khó khăn nên bỏ của ra thì tiếc! Trái lại thằng em út nó đẻ ra đã thấy ta giàu có. Đứa út chỉ biết cưỡi xe bèn, giong ngựa tốt, theo đuôi cây cáo, nào biết của cải do đâu mà có, cho nên phung phí tiền một cách dễ dàng, chẳng tiếc rẻ gì. Trước đây sở dĩ ta sai thằng út đi chỉ vì nó biết coi thường tiền bạc đó thôi! Thằng cả thì không biết thế, vì vậy mà nó sẽ giết em nó. Lẽ đời là thế, có gì đáng xót. Ta ngày đêm vẫn đợi nó đưa đám tang em nó về.

LỜI BÀN

- Nhờ xét đoán đúng người, nhận định đúng sự việc mà Phạm Lãi đã có những chọn lựa chính xác, tránh được tai họa như Văn Chủng bị Việt Vương Câu Tiễn giết chết. Ba lần đổi chỗ ở là ba lần thành danh. Ông có trí tuệ.

- Người con cả không có trí tuệ như Phạm Lãi dẫn đến những chọn lựa sai lầm:

Lần đầu tiên: đã không tin vào quyết định của cha mình là đúng nên nhất định đòi đi cứu em;

Lần thứ hai: đã không tin vào lời cha dặn đưa tiền cho Trang Sinh xong thì về ngay;

Lần thứ ba: đã không tin vào Trang Sinh - người mà cha mình ủy thác, mà cho rằng Trang Sinh đã được không tiền của mình mà không hề biết được tấm lòng của Trang Sinh đối với Chu Công.

Chính vì vậy đã đưa ra những lựa chọn sai lầm, dẫn đến quyết định sai lầm, khiến em mình vì thế mà mất mạng.

[Các bạn có thấy không ạ? Thiếu trí tuệ một cái là quyết định sai, chọn lựa sai thì dẫn đến mất mạng em mình. Nếu người con cả này thật sự

học được trí tuệ từ cha của mình thì chắc chắn không đến nỗi em mình mất mạng.

Cho nên tôi vẫn nói với các bạn rằng: nếu như bạn chưa hiểu thì bạn cứ “y giáo phụng hành” đi, còn nếu bạn hiểu thì quá tốt, nhưng vì cái học của mình nó không đến nơi, đến chốn thì bạn cứ y giáo phụng hành lời của Hòa thượng dạy đi, lời của cổ Thánh tiên Hiền dạy đi, bảo rằng bắt đầu từ Đệ Tử Quy thì làm đi.

Vâng ạ, thời gian đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay xin tạm dừng ở đây.

Ngày mai trước khi sang chương II, để nắm chắc nội dung chương I, chúng ta không học bài giảng của Tiến sĩ Thái mà sẽ có chuyên mục “Trao đổi cùng đồng học” tiếp tục với các chủ đề:

- 1. Bàn thêm về “Học vị cao cuộc sống có hạnh phúc”.*
- 2. “Liệu có cơ hội quay đầu cho những chọn lựa sai lầm trong quá khứ”.*

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,
Hành đúng từng câu chữ,
Nội hóa tâm cung kính,
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào bài học ngày mai. Xin cảm ơn!]